

Số: 64/TB-VKS-HC

Đà Nẵng, ngày 12 tháng 7 năm 2019

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM
Về việc kiểm sát việc giải quyết vụ án hành chính

Thông qua công tác kiểm sát và kết quả xét xử phúc thẩm vụ án hành chính “*Kiến quyết định hành chính, hành vi hành chính về thu hồi, bồi thường khi Nhà nước thu hồi đất*”, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng nhận thấy trong quá trình giải quyết vụ án ở cấp sơ thẩm có một số vi phạm cần thông báo để rút kinh nghiệm chung như sau:

1. Nội dung vụ án

Vào ngày 20/01/1990, bà Hồ Thị Ban có mua của ông Y Mec Siu (*hiện nay đã chết*) một lô đất thổ cư có diện tích 776,49m² (*chiều ngang 18m, chiều dài 42,9m*). Theo Bản án dân sự sơ thẩm số 62/2008/DSPT ngày 18/4/2008 của Tòa Phúc thẩm Tòa án nhân dân Tối cao tại Đà Nẵng, bản án đã có hiệu lực pháp luật thì bà Ban được quyền sử dụng 776,49m² đất, sau khi trừ đi lộ giới còn 504m², có tứ cận Phía Đông giáp đường Âu Cơ 42m.

Ngày 25/02/2009, UBND tỉnh Đắk Lắk ban hành Quyết định số 429/QĐ-UBND V/v phê duyệt dự án đầu tư xây dựng công trình mở rộng, nâng cấp đường Âu Cơ - Lạc Long Quân thị trấn Ea Súp, huyện Ea Súp.

Thực hiện dự án trên, UBND huyện Ea Súp triển khai kế hoạch giải tỏa, thu hồi và bồi thường cho 49 hộ dân ở thị trấn Ea Súp trong đó có ra Quyết định số 2367/QĐ-UBND ngày 21/11/2011 thu hồi 271 m² đất ở của hộ bà Hồ Thị Ban (*viết tắt là Quyết định thu hồi 2367*).

Ngày 26/7/2012, UBND huyện Ea Súp ban hành Quyết định 1376/QĐ-UBND V/v phê duyệt phương án bồi thường chi tiết cho 49 hộ có đất bị thu hồi để xây dựng công trình đường Âu Cơ - Lạc Long Quân (*viết tắt là Quyết định phê duyệt 1376*). Đính kèm Quyết định phê duyệt 1376 là Danh sách chi tiết các hộ được bồi thường, hỗ trợ công trình đường Âu Cơ - Lạc Long Quân - Thị trấn Ea súp ngày 26/7/2012. Theo đó, bà Hồ Thị Ban được nhận mức bồi thường là 740.837.000 đồng.

Ngày 16/3/2016, bà Hồ Thị Ban được cấp GCNQSDĐ số BQ 891995 đối với thửa đất số 49, tờ bản đồ số 5 với diện tích 688m² (*trong đó có 300m² đất ở*).

Ngày 22/6/2017, UBND huyện Ea Súp lập Bảng kê xác nhận khối lượng đền bù giải phóng mặt bằng và thực hiện chi trả cho 49 hộ theo giá của Danh sách chi tiết các hộ bồi thường, hỗ trợ công trình đường Âu Cơ - Lạc Long Quân - Thị trấn Ea súp ngày 26/7/2012 và có 47/49 hộ dân đã ký nhận tiền bồi thường trừ ông Nguyễn Quốc Huy và bà Hồ Thị Ban.

Ngày 25/9/2017, bà Hồ Thị Ban có đơn khởi kiện yêu cầu Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk hủy Quyết định thu hồi số 2367/QĐ-UBND ngày 21/11/2011 và Quyết định phê duyệt phương án bồi thường số 1376/QĐ-UBND ngày 26/7/2017 của UBND huyện Ea Súp. Đồng thời, bà Ban yêu cầu Tòa buộe Chi nhánh Trung tâm Phát triển quỹ đất huyện Ea Súp chi trả tiền bồi thường và tiền lãi chậm chi trả từ ngày có phương án bồi thường đến ngày ghi đơn khởi kiện.

2. Quá trình giải quyết vụ án

Bản án hành chính sơ thẩm số 22/2018/HC-ST ngày 03/7/2018 của Toà án nhân dân tỉnh Đắk Lắk, quyết định: "*Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của bà Hồ Thị Ban.*

Buộc UBND huyện Ea Súp và Chi nhánh Trung tâm phát triển quỹ đất huyện Ea Súp thực hiện việc chi trả 740.837.000 đồng tiền bồi thường cho bà Hồ Thị Ban theo Quyết định số 1376/QĐ-UBND ngày 26/7/2012 của UBND huyện Ea Súp về việc phê duyệt phương án bồi thường chi tiết đối với 49 hộ có đất thu hồi để xây dựng đường Âu Cơ - Lạc Long Quân.

Buộc UBND huyện Ea Súp phải thanh toán thêm một khoản tiền bằng mức tiền chậm nộp theo quy định của Luật Quản lý thuế tính trên số tiền 740.837.000 đồng, tính từ ngày 27/7/2012 cho đến ngày 30/6/2016 cho bà Hồ Thị Ban.

Không chấp nhận một phần khởi kiện của bà Hồ Thị Ban về yêu cầu UBND huyện Ea Súp chi trả tiền lãi chậm trả trên số tiền bồi thường kể từ tháng 7 năm 2016.

Không chấp nhận phần yêu cầu khởi kiện của bà Hồ Thị Ban về việc yêu cầu hủy Quyết định 2367/QĐ-UBND ngày 21/11/2011 của UBND huyện Ea Súp.

Không chấp nhận phần yêu cầu khởi kiện của bà Hồ Thị Ban về việc yêu cầu hủy Quyết định 1376/QĐ-UBND ngày 26/7/2012 của UBND huyện Ea Súp về việc phê duyệt phương án bồi thường chi tiết đối với 49 hộ có đất thu hồi để xây dựng đường Âu Cơ - Lạc Long Quân."

Ngày 16/7/2018, bà Hồ Thị Ban có đơn kháng cáo yêu cầu huỷ Bản án hành chính sơ thẩm số 22/2018/HC-ST ngày 03/7/2018 của Toà án nhân dân tỉnh Đắk Lắk. Ngày 22/7/2018, bà Hồ Thị Ban có đơn bổ sung đơn kháng cáo có nội dung

yêu cầu Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng định giá đất bồi thường với diện tích đất bị thu hồi 456,95m² thuộc thửa đất số 49, tờ bản đồ số 5 tại 59 Âu Cơ thuộc đoạn đường từ Nơ Trang Long đến đường Y Ngông, thị trấn Ea Súp, huyện Ea Súp, tỉnh Đắk Lắk.

Ngày 13/7/2018, ông Nguyễn Văn Đông - Chủ tịch UBND huyện Ea Súp, tỉnh Đắk Lắk có đơn kháng cáo đối với một phần Bản án hành chính sơ thẩm số 22/2018/HC-ST ngày 03/7/2018 của Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk về việc buộc UBND huyện Ea Súp phải thanh toán thêm một khoản tiền bằng mức tiền chậm nộp theo quy định của Luật Quản lý thuế tính trên số tiền 740.837.000 đồng, tính từ ngày 27/7/2012 cho đến ngày 30/6/2016 cho bà Hồ Thị Ban.

Bản án hành chính phúc thẩm số 54/2019/HC-PT ngày 09/5/2019 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng quyết định: hủy Bản án hành chính sơ thẩm số 22/2018/HC-ST ngày 03/7/2018, giao hồ sơ cho Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk xét xử lại theo đúng quy định pháp luật.

3. Vấn đề cần rút kinh nghiệm

Về thu thập, đánh giá chứng cứ:

Theo Biên bản kiểm tra thực địa ngày 19/11/2010, cơ quan chức năng phúc tra thực địa thu hồi của bà Ban 320,7m² đất nhưng khi ban hành Quyết định chỉ thu hồi và bồi thường đối với 271m², còn thiếu 49,7m². Cấp sơ thẩm chấp nhận theo yêu cầu của người bị kiện rằng hộ bà Ban có quyền sử dụng 776,49m², trừ lộ giới 272,49m² nên chỉ còn sử dụng 504m².

Sau khi có phương án bồi thường, bà Ban chuyển nhượng cho vợ chồng ông Vũ Văn Năm và Đoàn Thị Thương 85m² đất, năm 2016 chuyển nhượng thêm 4m².

Ngày 16/3/2016, bà Ban được cấp GCNQSDĐ với diện tích 688m², thửa 49, tờ bản đồ số 5. Theo Biên bản xem xét, thẩm định tại chỗ ngày 29/6/2018 của TAND tỉnh Đắk Lắk thì diện tích thửa đất bà Ban đang sử dụng là 1.295m². Nếu tính luôn cả diện tích 89m² chưa chuyển nhượng cho ông Năm, bà Thương; diện tích ảnh hưởng của dự án 439m²; diện tích 29m² đang lập thủ tục bổ sung và cấp GCNQSDĐ thì tổng diện tích là 1.185m² chứ không phải 776,49m² như người bị kiện xác định.

Tòa án cấp sơ thẩm chưa làm rõ diện tích 320,7m² mà bà Ban yêu cầu bồi thường có nằm trọn trong tổng diện tích bà Ban đang sử dụng hay không và nằm ở vị trí nào mà đã bác yêu cầu của bà Ban về việc hủy Quyết định 2367/QĐ-UBND ngày 21/11/2011 của UBND huyện Ea Súp là chưa thuyết phục.

Ngoài ra, tại phiên tòa phúc thẩm, người khởi kiện thừa nhận khi ban hành

Quyết định 2367/QĐ-UBND ngày 21/11/2011 và Quyết định 1376/QĐ-UBND ngày 26/7/2012 đã không giao các quyết định này cho hộ bà Ban.

Về áp dụng pháp luật trong việc tính giá bồi thường:

UBND huyện Ea Súp ra Quyết định 2367/QĐ-UBND ngày 21/11/2011 về việc thu hồi đất của hộ bà Hồ Thị Ban và ngày 26/7/2012 ban hành Quyết định phê duyệt phương án bồi thường số 1376/QĐ-UBND nhưng đến ngày 22/6/2017 mới lập Bảng kê xác nhận khối lượng đền bù giải phóng mặt bằng và thực hiện chi trả cho 49 hộ dân nhận tiền bồi thường (trong đó có hộ bà Hồ Thị Ban) là chậm chi trả 04 năm 11 tháng (tính từ 26/7/2012 đến 22/6/2017). Việc bồi thường chậm là lỗi do UBND huyện Ea Súp gây ra.

Căn quy định tại khoản 6 Điều 210 Luật đất đai năm 2013, trường hợp này phải áp dụng Luật đất đai năm 2003 để áp giá bồi thường. Theo điểm b khoản 4 Điều Điều 58 Nghị định 84/2007/NĐ-CP ngày 25/5/2007 dẫn chiếu đến Khoản 2, Điều 9 Nghị định số 197/2004/NĐ-CP ngày 03/12/2004: "*Bồi thường chậm do cơ quan, tổ chức có trách nhiệm bồi thường gây ra mà giá đất tại thời điểm bồi thường do ủy ban nhân dân cấp tỉnh công bố cao hơn giá đất tại thời điểm có quyết định thu hồi thì bồi thường theo giá đất tại thời điểm trả tiền bồi thường; nếu giá đất tại thời điểm bồi thường thấp hơn giá đất tại thời điểm có quyết định thu hồi thì bồi thường theo giá đất tại thời điểm có quyết định thu hồi.*"

Việc bồi thường được thực hiện tại thời điểm năm 2017 nhưng người bị kiện vẫn áp dụng giá tại thời điểm có quyết định thu hồi (năm 2012) để bồi thường cho hộ bà Ban với số tiền 740.837.000 đồng là không đúng pháp luật, ảnh hưởng trực tiếp quyền lợi của hộ gia đình bà Ban. Vì giá đất được bồi thường tại thời điểm thu hồi được tính theo Quyết định số 01/2012/QĐ-UBND ngày 12/01/2012 của UBND tỉnh Đắk Lắk là 2.200.000đ/m² còn tại thời điểm 2016 đã là 2.760.000 đ/m², chênh lệch cao hơn 560.000 đồng/m² (*Công văn số 97 ngày 06/6/2016 của Chi cục thuế huyện Ea Súp*).

Do UBND huyện Ea Súp thực hiện thu hồi, bồi thường không đúng quy định pháp luật nên bà Ban khởi kiện. Hội đồng xét xử sơ thẩm ngày 03/7/2018 đã căn cứ Điều 93 Luật đất đai năm 2013 buộc UBND huyện Ea Súp thực hiện việc chi trả 740.837.000 đồng tiền bồi thường cho bà Hồ Thị Ban và phải thanh toán thêm một khoản tiền bằng mức tiền chậm nộp theo quy định của Luật quản lý thuế tính trên số tiền 740.837.000 đồng, tính từ ngày 27/7/2012 cho đến ngày 30/6/2016 là không đúng quy định của pháp luật đất đai.

Những vi phạm nghiêm trọng và thiếu sót nêu trên của cấp sơ thẩm, HĐXX cấp phúc thẩm nhận thấy không thể bổ sung ngay được nên thống nhất với quan

điểm của Viện kiểm sát cùng cấp: Chấp nhận kháng cáo của bà Hồ Thị Ban và một phần kháng cáo của UBND huyện Ea Súp, hủy Bản án sơ thẩm số 22/2018/HC-ST ngày 03/7/2018, giao hồ sơ cho Tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk xét xử lại theo đúng quy định pháp luật.

Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Đà Nẵng thông báo đến các Viện kiểm sát nhân dân tỉnh, thành phố trong khu vực để rút kinh nghiệm nhằm nâng cao chất lượng kiểm sát việc giải quyết các vụ án hành chính, nhất là những vụ án liên quan đến việc bồi thường khi thu hồi đất phục vụ các công trình an ninh, quốc gia và phát triển kinh tế - xã hội. / *Nguyễn Văn Chiến*

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Huy Tiến - PVT VKSNDTC;
- Vụ 10, Vụ 14 VKSND TC;
- VC1, VC3, VP VKSNDTC;
- Lãnh đạo VC2;
- VKS 12 tỉnh, thành trong khu vực;
- Các viện nghiệp vụ VC2;
- Trang thông tin điện tử VC2;
- Lưu: VT, V3, HSKS.

KT. VIỆN TRƯỞNG

PHÓ VIỆN TRƯỞNG

Nguyễn Văn Chiến
Nguyễn Văn Chiến

•